

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 20 februari 2026
Nummer voorstel: 2026/1

Voor raadsvergadering: 10 maart 2026
Agendapunt : 5.1

Onderwerp:

Rekenkameronderzoek “Leefbaarheid en het voorzieningenniveau onder jongeren”.

Samenvatting

De rekenkamer Steenwijkerland heeft onderzoek gedaan naar de leefbaarheid en het voorzieningenniveau onder jongeren in Steenwijkerland. In het onderzoek komt de Rekenkamer tot verschillende conclusies en aanbevelingen.

Inleiding

De rekenkamer Steenwijkerland heeft sinds medio 2024 onderzoek gedaan naar de leefbaarheid en het voorzieningenniveau onder jongeren in Steenwijkerland. De rekenkamer heeft zich bij dit onderzoek laten ondersteunen door onderzoeksbureau Enneüs, een onderzoeksbureau voor overheden en organisaties in het sociaal maatschappelijk domein.

De centrale onderzoeksvraag luidde: “Hoe wordt de leefbaarheid en het voorzieningenniveau ervaren bij inwoners in de leeftijdsgroep 16 – 27 jaar? Wat wordt er (eventueel) gemist en welke rol kan en wil deze leeftijdsgroep zelf vervullen in hun buurt of wijk? Hoe kan de gemeente hieraan bijdragen?”

Tijdens het onderzoek is gestreefd naar een zo volledig mogelijk beeld van het gemeentelijk beleid en de uitvoeringspraktijk ten aanzien van leefbaarheid en voorzieningenniveau voor jongeren van 16 tot 27 jaar. In de praktijk is echter gebleken dat de dataverzameling niet op alle onderdelen kon worden uitgevoerd zoals vooraf beoogd. Hierdoor ontbreekt op punten verdiepende en actuele informatie over actoren binnen het aandachtsgebied van het onderzoek.

Het conceptrapport is medio september 2025 voor ambtelijk wederhoor verzonden. Dit wederhoor is verwerkt in het definitieve rapport dat eind oktober, inclusief conclusies en aanbevelingen, naar

het college van burgemeester en wethouders is gezonden voor bestuurlijk wederhoor. Het college heeft de bestuurlijke reactie op 3 december naar de rekenkamer gestuurd. De bestuurlijke reactie is bij het rapport gevoegd en gaf de rekenkamer geen aanleiding tot het maken van nadere opmerkingen. In haar vergadering van 17 december heeft de rekenkamer vervolgens het rapport definitief vastgesteld en deze naar uw raad verzonden.

Uit het onderzoek kwamen de volgende conclusies:

1. Jongeren zijn over het algemeen tevreden met hun leefomgeving, maar missen sociale ontmoetingsplekken – Kenmerken als rust, natuur en goede bereikbaarheid maken dat jongeren over het algemeen tevreden zijn met hun directe leefomgeving. Tegelijk geven zij aan dat het aanbod van sociale ontmoetingsplekken en gelijkgestemden ontbreekt. Deze bevinding wordt ondersteund door betrokken organisaties: Sociaal Werk De Kop en Cultuur Klik signaleren een ‘gemis aan structurele voorzieningen’ voor jongeren, zoals een jongerenontmoetingscentrum.
2. Het voorzieningenniveau wordt als wisselend ervaren, maar is relatief beperkt ten opzichte van het landelijk gemiddelde – Alhoewel het voorzieningenniveau in vergelijking met landelijke data relatief beperkt is beoordelen jongeren het lokale voorzieningenaanbod als wisselend. Voorzieningen als scholen, sport en medische zorg scoren relatief hoog, terwijl het aanbod van winkels, recreatiemogelijkheden en jongerenwerk lager wordt gewaardeerd. Opvallend is dat de bereikbaarheid van voorzieningen per fiets en auto hoog wordt gewaardeerd. Dit wijst erop dat jongeren bereid zijn om te reizen voor voorzieningen, wat wordt bevestigd in een gesprek met Cultuur Klik en Sociaal Werk de Kop.
3. De gemeente voert beperkt integraal beleid specifiek gericht op jongvolwassenen – De gemeentelijke beleidsdocumenten bevatten weinig expliciete doelstellingen gericht op jongeren tussen 16 en 27 jaar. Beleid is doorgaans generiek, gericht op jeugd tot 18 jaar of op jongeren met een hulpvraag. Beleidsmedewerkers en maatschappelijke organisaties signaleren dat jongvolwassenen als doelgroep tussen wal en schip vallen. Een centrale beleidsvisie rondom leefbaarheid en voorzieningen voor jongeren tussen 16 en 27 jaar lijkt daarmee te ontbreken.
4. Jongerenparticipatie is beperkt en niet structureel ingebed in beleid en uitvoering – Jongeren zijn formeel betrokken via de Jongeren Actie Raad (JAR), maar deelname en advisering vinden op incidentele basis plaats en zijn niet structureel ingebed in de beleidsvorming. Beleidsmedewerkers geven aan dat inspraaksessie voor de doelgroep vaak geen concrete bestuurlijke follow-up krijgen.

Op basis van de conclusies komt de rekenkamer Steenwijkerland met de volgende aanbevelingen aan het college en uw raad:

Aanbevelingen aan het college:

- Ontwikkel een samenhangende visie op jongerenbeleid – Stel een visiedocument op voor de doelgroep 16 – 27 jaar, waarin onder andere inrichting van jongerenvoorzieningen, leefbaarheid en participatie worden meegenomen. Betrek hierin welzijnsorganisaties en onderwijsinstellingen en jongeren op structurele wijze. Borg de visie in aanpalende beleidsdocumentatie en zorg voor een monitoringsstructuur zodat beleid indien noodzakelijk tijdig kan worden bijgesteld.
- Stimuleer sociale ontmoetingsplekken voor jongeren – Faciliteer het realiseren van plekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten (bijvoorbeeld jongerenontmoetingscentra, multifunctionele dorpshuizen of cafés met activiteiten), met aandacht voor zowel stedelijke

kernen als buitengebieden. Maak hier budget voor vrij en werk samen met partners als welzijnsorganisaties.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad:

- Monitor en evalueer de voortgang jongerenbeleid – Overweeg het instellen van een toezichts- of bijstellingsmechanisme voor het jongerenbeleid, zodat eventuele tekortkomingen tijdig kunnen worden bijgestuurd. Zorg voor voldoende financiële borging van jongerenvoorzieningen.
- Stimuleer jongerenparticipatie – Zorg ervoor dat jongereninspraak geen symbolisch karakter heeft, maar daadwerkelijk bijdraagt aan beleidsvorming en uitvoering. Zoek actief contact met jongeren in de achterban en haal wensen en behoeftes op.

Gewenst resultaat

In het rapport heeft de rekenkamer aanbevelingen aan het college en de raad geformuleerd. Het is aan de gemeenteraad om deze over te nemen of aan te geven welke van deze aanbevelingen (niet) overgenomen worden. Vervolgens kan de raad het college verzoeken deze aanbevelingen in uitvoering te nemen.

In de bestuurlijke reactie op het rapport geeft het college ten eerste haar visie op leefbaarheid en jongerenbeleid en vervolgens reageert zij op de aanbevelingen.

Het college kiest er bij haar beleid bewust voor om de blik te richten op alle inwoners en dus niet op voorhand te denken in verschillende (leeftijds-)groepen. Door uit te gaan van de behoefte, en niet van bijvoorbeeld de leeftijd, creëert het college naar haar mening de kans om de behoeften van verschillende groepen aan elkaar te koppelen, waardoor het draagvlak voor maatregelen toeneemt. Het college geeft gemotiveerd aan zich niet te kunnen vinden in een sectorale en doelgroepgerichte benadering van leefbaarheid.

Toch heeft het rekenkamerrapport het college wel aan het denken gezet. Zo vraagt zij zich onder meer af hoe, binnen haar vraaggerichte aanpak, meer ruimte kan worden gemaakt voor de behoeften van inwoners die niet met een expliciete vraag komen of hoe zij de fysieke en sociale aspecten van leefbaarheid meer met elkaar in verband kan brengen zodat deze elkaar versterken. Vragen die deel kunnen uitmaken van de doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken. De doorontwikkeling en versterking van het gebiedsgericht werken is een urgente opgave die wel vraagt om extra investeringen, zowel in personele zin als in financiële zin. Het is aan de nieuwe raad en het nieuwe college om hier sturing aan te geven en de benodigde faciliteiten beschikbaar te stellen.

Juridische kanttekeningen

Geen.

Financiële toelichting

Niet van toepassing.

Is het besluit openbaar?

Ja

Conceptbesluit:

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

1. De conclusies en aanbevelingen uit het rekenkamerrapport “Leefbaarheid en voorzieningenniveau onder jongeren” te onderschrijven.
2. Het college te verzoeken om de uitvoering van de aanbevelingen op te pakken en de raad nader te informeren over de manier waarop deze aanbevelingen worden opgepakt.
3. De aanbevelingen van de rekenkamer aan de gemeenteraad over te nemen door :
 - a. Het jongerenbeleid te monitoren en de voortgang te evalueren.
 - b. Jongerenparticipatie te stimuleren.

Ondertekening:

De griffier,

De voorzitter,

A. ten Hoff.

H.K. de Groot

Raadsbesluit

Steenwijk, 10 maart 2025

Nummer voorstel: 2026/1

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

b e s l u i t:

1. De conclusies en aanbevelingen uit het rekenkamerrapport “Leefbaarheid en voorzieningenniveau onder jongeren” te onderschrijven.
2. Het college te verzoeken om de uitvoering van de aanbevelingen op te pakken en de raad nader te informeren over de manier waarop deze aanbevelingen worden opgepakt.
3. De aanbevelingen van de rekenkamer aan de gemeenteraad over te nemen door :
 - a. Het jongerenbeleid te monitoren en de voortgang te evalueren.
 - b. Jongerenparticipatie te stimuleren.

De raad voornoemd,

de griffier

de voorzitter

A. ten Hoff

H.K. de Groot